

ren af Sagen, om han vil offentliggjøre dem eller ikke, men de skulle dog ikke være hemmelige for Supplikanten. Det samme Princip viser sig klart og tydeligt i den senere Lovgivning under Enevoldsmagten, hvor der handles dels om Binkelfriven, dels om Ansøgninger m. m.; det gaaer igjennem Forordningen af 20de Febr. 1717 og en Placat af samme Dato. I Begyndelsen er der en Optegnelse paa Poster, som ikke maae bevilges; der tales om at afhænde Fattiges og Hospitales Gods og Kirkers Indkomster at nyde o. s. v. Der tales i samme Placat, hvor der handles om Ansøgninger, der vedkomme Folks personlige Stilling og Forhold, stedse om rigtige Attestata, og disse Attestata har jeg idetmindste forstaaet saaledes, at det er Attester, som man aabne giver en Mand, som han kan gjøre med, hvad han vil, som han kan fremlægge eller lade være at fremlægge. Dette gjælder især i saadanne Forhold, hvor der skal gives Dplysning om Ansøgerens Forhold og Conduite, saaledes skal den, som vil have Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, fremlægge gode Attestata om sin Conduite, ligeledes den, der søger om Bevilling til at være myndig under Curator, fremlægge gode Attestata. Jeg kan maaskee gaae lidt videre; thi der er i Forordningen af 20de Febr. 1717 en Paragraph, der handler om Noget, som i sig selv maa anses som hemmeligt, nemlig om Angivelser efter Embeds- pligt; der staaer det, at disse Angivelser skulde være rigtige. Der er ikke Tale om Supplikationer, men om de Angivelser, som det dengang ansaaes særlig nødvendigt at paalægge de underordnede Embedsmænd at indgive til Regjeringen, og Regjeringen gjorde dog dengang, som allerede bemærket, den Fordring, at disse Angivelser skulde være rigtige. I Placat af 20de Februar 1717 staaer det ogsaa udtrykkeligt i anden Afdeling § 11, at Suplikter, som ei maatte modtages, skulde uden videre Svar tilbageleveres, saa at det samme Princip deri ligger udtalt. I Forordningen af 23de December 1735 § 4 er der talt om, at han, nemlig den, som søger om Dispensation fra at staae aabenbart Skrifte — selv skal fremlægge Attester om sit skikkelige Forhold fra sin Dvrlighed; at han

selv skal fremlægge Attester; viser jo, at den er offentlig, og det maa man vel lægge Mærke til, at netop i en af de meest hemmelige Sager forudsattes det, at Dvrlighederne kunde give deslige Attester. Dvrlighederne maa dengang i det Mindste have været anseete for at være uafhængigere af Tankemaade, end de nu antages for. Det kunde maaskee synes noget forargerligt, at der i Majoritetens Betænkning er udtalt, at der ved de hemmelige Erklæringer kunde være flere Feil, man kunde maaskee sige, at Saadant skadede Embedsstandens Anseelse; men det troer jeg ikke, i det Mindste vilde det være en stor Afvigelse fra Fortidens Tankemaade. I Forordningen af 23de Decbr. 1735 om temere litigantes, paa Dansk kunde man maaskee kalde det om Træteklære for Retten, hedder det i Indledningen, hvor der og tales meget uhøfligt om Procuratorerne, om Underdommerne, at de ved Egennyttighed, Bankundighed og Partifflighed havde spildt Parternes Ret.

Dengang var man altsaa ikke bange for at tale ilde om Underdommerne, men nu er det saa forargerligt, at man forudsætter, at maaskee 1 af 100 kan komme til at gjøre Uret; man siger ikke ligefrem, at de gjøre det forsælig, i det Mindste er det ikke min Mening, det kan maaskee være af Mangel paa Dplysninger, at de gjøre Uret. Jeg har været Underovrlighed paa to forskellige Steder, og det er rigtignok min Erfaring, at man ikke lige øieblikkelig kan kjende alle Forhold saa nøie, at man kan være ganske sikker paa, at Ens Erklæring i en Dvrligheds Sag, hvad det Fac-tiske angaaer, er aldeles paalidelig, og det selv med den bedste Villie, og at man altsaa nok kunde ønske, at den paagjældende Part, naar man vilde conferere med ham, kunde bidrage en Smule til Sagens Dplysning.

Det var, hvad jeg troede foreløbig behøves at anføres til Styrke for Majoritetens Anskuelse. Hvad det angaaer, at man har forandret Lovudkastet, troer jeg ikke, at der behøves at siges meget om, at § 2 i det oprindelige Lovudkast er faldet bort; det var vistnok i sig selv nødvendigt, saa meget mere som det var udhævet af den ærede Justitsminister, hvortil kommer, at man naturligviis gjerne